

Nedlloyd Pensioenkrant

Jaargang 22 - nummer 2 - Zomer 2016

“Bij het Nedlloyd
Pensioenfonds is er meer
kans dat het pensioen
welvaartsvast kan blijven”

Annemiek Vollenbroek,
‘in de Spotlight’

Frans Dooren:
Maatschappelijk Verantwoord
Beleggen is goed voor iedereen

Samenvatting jaarverslag 2015

De Nedlloyd Pensioenkrant is een gratis uitgave voor alle deelnemers aan het Nedlloyd Pensioenfonds, zij die een pensioen genieten van het fonds en voor 'slapers'. Deze uitgave verschijnt vier keer per jaar.

Redactie

Ronald van Erkel (hoofredacteur)

Redactiecommissie

Frans Dooren
Hans Meurs
Koen Knapper
Jacqueline Quik
Daniël Sikkens

Redactiesecretariaat

Benita Lombarts 010 - 400 70 20

Vormgeving/Lay-out

Ronald Schreutelkamp
Fred de Jongste

Lithografie/Druk

Efficiënta B.V., Krimpen aan den IJssel

Correspondentie-adres

Nedlloyd Pensioenkrant
Postbus 1982
3000 BZ Rotterdam

nedlloyd.pensioenkrant@nedlloyd.com
www.nedlloydpensioenfonds.nl

© 2015 Stichting Nedlloyd
Pensioenfonds.

Door inzending van een bijdrage of medewerking aan een artikel in de Pensioenkrant stemt men er mee in dat dit artikel bewaard en toegankelijk voor derden wordt en blijft, waaronder begrepen publicatie op de website van het Nedlloyd Pensioenfonds en daarmee via web-zoekmachines.

Foto: Hans Withoos.

Annekien Vollenbroek is het nieuwste lid van de visitatiecommissie. In 'In de Spotlight' (pag. 16) maken wij met haar kennis en legt zij uit waarom zij graag deel uitmaakt van een innovatief fonds als NPF.

GIDS VOOR FINANCIËEL OPVOEDEN

Kinderen die al op jonge leeftijd leren hoe ze met geld om

moeten gaan, komen later minder vaak in de financiële problemen. Bereid uw kinderen dus goed voor op financiële zelfstandigheid. Maar hoe? Eerst zelf sturen, zegt de 'Gids voor financieel opvoeden' en dan steeds meer het stuur uit handen geven. Dat is opvoeden en dat is lang niet gemakkelijk. Dan is het prettig om wat steun te krijgen, advies, kennis, ervaringen of bevestiging. De Gids voor financieel opvoeden, een uitgave van het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) is een praktisch en eenvoudig raad-

pleegbaar handboek, waarin alle belangrijke financiële opvoedthema's de revue passeren; van zakgeld tot zelf verdienen en alles wat daar tussen zit.

Gids voor financieel opvoeden, door het Nibud, 104 pagina's.

Prijs: €15,95
ISBN: 97.89.089.040.67.1
<https://winkel.nibud.nl/consumenten/gids-financieel-opvoeden>

NIELS & HET GELDMYSTERIE

Volgens een onderzoek uit 2013 van het Nibud denkt 13% van de tieners dat geld onbeperkt uit de automaat komt. 67% van de tieners leent weleens geld en bijna de helft van de kinderen van vijf krijgen al zakgeld. Ook hebben sommige scholieren schulden door hoge telefoonrekeningen. Wat deze feiten in ieder geval aangeven, is dat de geldbewustwording van kinderen beter kan. Om ze een handje te helpen zijn er leuke boeken op de markt,

zoals dit 'Niels & het geldmysterie'. In het boek, dat ook gratis als e-boek te downloaden is, valt de jonge Niels van de ene verbazing in de andere als hij hoort dat hij bijna vijfduizend jaar moet sparen om een huis te kopen; als hij de bank geld geeft krijgt hij meer geld terug en dat mensen die met pensioen zijn altijd vakantie hebben. Niels wil alles weten en gaat op onderzoek uit.

Niels & het Geldmysterie is een speels en educatief kinderboek voor kinderen vanaf negen jaar en heeft als doel om kinderen al op jonge leeftijd de taal van geld bij te brengen, zodat zij als volwassenen weerbaar zijn op dit vlak. Met het boek leren kinderen al op jonge leeftijd op een vanzelfsprekende manier van alles over sparen, rente, de bank, hypotheek en natuurlijk ook over pensioen. "Kinderen zouden veel meer moeten weten van het ontstaan van geld, de werking van rente en de manier waar-

op je financiën kunt regelen. Elk initiatief dat daaraan bijdraagt, juich ik van harte toe. Fijn dat dit boek er is," aldus Radar presentatrice Antoinette Hertsberg.

Het boek gaat vergezeld van een interactieve website (nielsontdekt.nl) waar kinderen op een eenvoudige manier met geld leren omgaan. Hier is ook het e-boek te downloaden.

Niels & het geldmysterie, door Karin Merkus onder redactie van Linda van der Rest en met illustraties van Marvin Imhof. Uitgeverij Multilibris, 132 pagina's.

Prijs: € 7,50
ISBN: 94.60.003.11.7

Deze boeken zijn niet te koop of te bestellen bij het Nedlloyd Pensioenfonds, maar uitsluitend bij de (online) boekhandel of via het webadres dat in de bespreking vermeld staat.

IPE REAL ESTATE GLOBAL AWARDS 2016

NPF wint award

Op donderdag 12 mei ontving NPF directeur Frans Dooren in Amsterdam de 'Gold Award' voor 'Best Small Real Estate Investor' tijdens de uitreiking van de IPE Real Estate Global Awards. Commentaar van de jury: "Impressive steps to address the challenges of the existing strategy and implement its replacement in a creative solution with clear strategic logical goals and attention to liquidity risk."

inhoud

inhoud

Uw pensioen en uw pensioenfonds

Met onder andere: Financiële positie,
Pensioenbetalingen

4

Interview

Frans Dooren over het belang van
Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

6

Samenvatting Jaarverslag

2015 stond in het teken van de nieuwe
pensioenregeling en een nieuw Financieel
Toetsingskader

8

Mijn Pensioen en Ik

Bert Tibben was vanaf het allereerste
begin de beleggingsdeskundige bij NPF

10

Nieuws uit de bedrijven

Maersk en Svitser

12

Vereniging DNP

Waarom DNP is aangesloten bij een
koepel?

13

Goed om te weten

Een pensioenplanner en zelf keuzes
maken

14

Nieuws

Met onder andere: Oproep kandidaten
voor bestuurszetel

15

In de spotlight

Annemiek Vollenbroek hoort graag bij
innovatief NPF

16

Personalia

18

Internet

Ben jij wel digitaal fit?

19

Portret

Regional U.S. Flag Support Team for
Europe & Africa (Maersk Line)

20

Aan deze Nedlloyd Pensioenkrant kunnen geen rechten worden ontleend.
Rechten tegenover Nedlloyd Pensioenfonds kunnen uitsluitend worden
ontleend aan de officiële tekst van de voor u geldende pensioenregeling.

Afscheid nemen bestaat niet....

Welkom bij de tweede editie van de Nedlloyd Pensioenkrant 2016. In deze uitgave, zoals gebruikelijk, een impressie van het jaarverslag met daarin de verantwoording van het bestuur over het afgelopen jaar, aangevuld met cijfers, grafieken en toelichtingen. In het jaarverslag treft u tevens aan de verslagen van het verantwoordingsorgaan en de visitatiecommissie, die het beleid van het bestuur over 2015 hebben beoordeeld en positief daarover zijn.

Het hoofdartikel in deze Pensioenkrant is een zeer actueel onderwerp, namelijk Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. In welke mate houdt het pensioenfonds in haar beleggingsstrategie rekening met

milieu, sociale en governance factoren? In een interview licht Frans Dooren, directeur van het pensioenfonds, het beleid dat het fonds voert inzake maatschappelijk verantwoord beleggen, nader toe. In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de wijze waarop deze maatschappelijke criteria worden toegepast in het beleggingsproces.

Met het schrijven van dit voorwoord neem ik, na een dienstverband van meer dan 30 jaar, waarvan 21 jaar bij het Nedlloyd Pensioenfonds, afscheid van mijn collega's, van het bestuur en andere organen van het fonds en van u als lezer van deze krant. Ik wil graag iedereen hartelijk bedanken voor de plezierige samenwerking en voor alle steun en vertrouwen, die ik in de afgelopen jaren heb ondervonden. Zonder die steun en dat vertrouwen had ik mijn werk niet kunnen doen.

Afscheid nemen van het Nedlloyd Pensioenfonds doe ik niet, want ik blijf daarmee, net als u, verbonden en ik zal alle ontwikkelingen met veel belangstelling blijven volgen.

In de pers las ik dat er weinig vertrouwen in de pensioensector is, in het bijzonder door hen die de sector niet kennen. Ik heb alle vertrouwen in de toekomst van ons fonds, want ik weet hoe toegewijd het bestuur en de directie zijn om de belangen van alle stakeholders van het fonds te behartigen. Ik wens het bestuur en allen die bij het fonds betrokken zijn, in het bijzonder mijn opvolger Frans Dooren als directeur en Jacqueline Quik als bestuurssecretaris, heel veel succes toe met alle uitdagingen die voor hen liggen.

Ik wens u een fijne zomer en veel leesplezier toe.

Ton Zimmerman

Eerder op de hoogte met e-mail nieuwsbrief

De Nedlloyd Pensioenkrant komt eens per kwartaal uit. Wilt u eerder en sneller op de hoogte blijven van berichten die van belang kunnen zijn voor uw pensioen? Wilt u de Nedlloyd Pensioenkrant niet afwachten, schrijf u dan in op de e-mail Nieuwsbrief via nedloydpensioenfonds.nl.

In deze rubriek wordt ingegaan op de ontwikkeling van de economie en de ontwikkeling van de dekkingsgraad. Een beknopte samenvatting vind je cursief weergegeven. Wil je meer specifieke en gedetailleerde informatie, lees dan daaronder verder.

Financiële positie

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is gedaald van 115,8% in april naar 115,4% in mei. De beleidsdekkingsgraad geeft een beeld of een pensioenfonds voldoende geld heeft om alle tot nu toe opgebouwde pensioenen nu en in de toekomst uit te keren. Het is een indicator van de gezondheid van een pensioenfonds.

Algemeen

De Nederlandse economie is in het eerste kwartaal van 2016 opnieuw gegroeid ten opzichte van een kwartaal eerder. De groei in het eerste kwartaal wordt breed gedragen; consumptie, investeringen en uitvoer leveren een positieve bijdrage. De Nederlandse economie groeit gestaag. Er zijn nu acht kwartalen achter elkaar met groei. Ten opzichte van het eerste kwartaal van 2015 kwam de groei uit op 1,4 procent. De daling van de aardgaswinning had een negatief effect op de groei van ongeveer 0,7 procentpunt. Consumenten hebben in het eerste kwartaal meer besteed dan een jaar eerder. Ze gaven vooral meer uit aan diensten zoals horeca, recreatie en cultuur. Uitgaven aan diensten maken ruim de helft van de totale binnenlandse consumptieve bestedingen uit. De werkloosheid daalt maar heel langzaam. In april was 6,4% van de beroepsbevolking werkloos, tegen 6,5% in januari. De rente is lager dan ooit. Pensioenfondsen moeten hun verplichtingen (de pensioenen die zij nu en in de toekomst moeten uitkeren) waarden tegen de actuele rente. Hoe lager de rente, hoe hoger de verplichtingen. Niet alleen in Nederland groeit de economie, dat is in bijna de hele EU het geval, op enkele uitzonderingen na. Wereldwijd gezien is de situatie anders. Landen die voor hun economie voor een groot deel van de export van grondstoffen (waaronder de olie-exporterende landen) afhankelijk zijn, verkeren in een situatie van krimp. China heeft lagere groei cijfers dan in het verleden

en onzekerheid over het rentebeleid in de VS, een mogelijk vertrek van het Groot-Brittannië uit de EU en de uitkomst van Amerikaans presidentsverkiezingen, zorgen voor onrust.

Samenvatting

Ten opzichte van april is de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds in mei gedaald naar 115,4% (april: 115,8%). De marktrente dekkingsgraad is stabiel gebleven op 112,1% (april: 112,1%). Het rendement over de maand mei was 1,7% (benchmark 1,5%). De marktrente was in mei met 0,55% verder gezakt ten opzichte van april (0,68%)

Dekkingsgraad

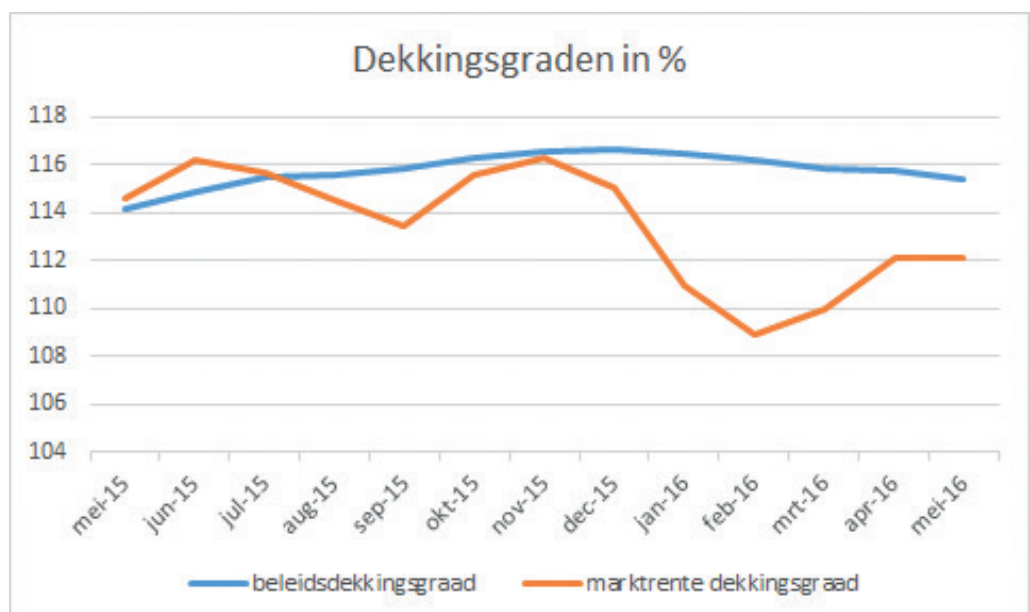
De dekkingsgraad is een indicator van de gezondheid van het pensioenfonds, omdat het de verhouding weergeeft van de bezit-

tingen van het fonds ten opzichte van de pensioenverplichtingen.

Met ingang van 2015 is de definitie van de DNB dekkingsgraad veranderd conform het nieuwe Financieel Toetsingskader (nFTK) dat op 1 januari 2015 van kracht werd. Voor de beoordeling van de gezondheid van het pensioenfonds is het goed om te weten dat het volgens het nFTK vereist is dat het pensioenfonds een beleidsdekkingsgraad heeft die hoger is dan het vereist eigen vermogen om geen tekort te hebben. Voor het Nedlloyd Pensioenfonds is het vereist eigen vermogen per 31 maart 2016 116,3%.

Hoe wordt de dekkingsgraad berekend?

Sinds 1 januari 2015 hanteren pensioenfondsen een nieuw soort dekkingsgraad: de beleidsdekkingsgraad. Dit is het gemiddelde van de DNB-dekkingsgraden over

de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is dus geen momentopname en geeft daarom een stabiel beeld of een pensioenfonds voldoende geld heeft om alle tot nu toe opgebouwde pensioenen nu en in de toekomst uit te keren.

Bij het bepalen van de DNB-dekkingsgraad wordt voor de berekening van de pensioenverplichtingen* de zogeheten Ultimate Forward Rate (UFR) gehanteerd. De UFR is een door de wetgever vastgestelde rekenrente voor lange looptijden (meer dan 20 jaar). Voor het renteafdekkingsbeleid kijkt het pensioenfonds naar de werkelijke marktrente. De dekkingsgraad die is berekend met deze rente, geeft de financiële positie van het pensioenfonds beter weer, vandaar dat we die ook vermelden (marktrente dekkingsgraad).

*Vanaf 2016 worden in deze methode zowel de pensioenverplichtingen voor risico fonds als pensioenverplichtingen voor risico deelnemer meegenomen.

Rente en pensioenverplichtingen

De marktrente is in mei gedaald. De hogere pensioenverplichtingen per maart hadden in vergelijking met eind 2015 een negatief effect op de marktrente dekkingsgraad van 7,9%-punt.

(Op deze cijfers is nog geen accountantscontrole toegepast.)

Hieronder de tabellen van de dekkingsgraadontwikkeling en van de renteontwikkeling in 2016.

Herstelplan

Per 31 maart 2016 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 115,9% en het vereist eigen vermogen 116,3%. Dit betekent dat het pensioenfonds momenteel in een situatie van reservetekort is en een herstelplan moet indienen bij De Nederlandsche Bank (DNB), de toezichthouder.

Als een pensioenfonds op grond van de

beleidsdekkingsgraad niet langer voldoet aan het vereist eigen vermogen (VEV) moet het een herstelplan opstellen. In dit plan is aangegeven hoe een pensioenfonds verwacht te herstellen. De maximale hersteltermijn bedraagt 10 jaar. Een vergrijsd pensioenfonds dient, al dan niet verplicht door DNB, een kortere hersteltermijn te hanteren. NPF heeft een vergrijsd deelnemers bestand en heeft besloten de hersteltermijn te verkorten tot vijf jaar om zo de belangen van alle deelnemers evenwichtig te behartigen.

Indien het fonds alle beschikbare maatregelen heeft ingezet en het pensioenfonds desondanks naar verwachting niet binnen de herstelperiode van vijf jaar aan het VEV kan voldoen, moet het pensioenfonds de pensioenaanspraken- en rechten gaan korten. De periode waarbinnen een pensioenfonds die korting kan uitsmeren is wettelijk vastgesteld op 10 jaar, maar net als voor de herstelperiode kan bij een vergrijsd pensioenfonds deze termijn worden verkort. Het NPF heeft de periode om een korting uit te smeren verkort tot drie jaar. 🗓️

Vertrek Damco-medewerkers uit NPF

Op 31 december 2015 liep de uitvoeringsovereenkomst tussen NPF en zowel Damco Netherlands B.V. als Damco International B.V. af. De Damco ondernemingen hebben geen uitvoeringsovereenkomst met NPF meer afgesloten, maar zijn gaan deelnemen aan de pensioenregeling bij ABN AMRO. Het vertrek van de Damco ondernemingen zorgt voor een daling van het aantal actieve deelnemers van NPF met 322. NPF heeft hierdoor 511 actieve deelnemers per 1 januari 2016. De verdere gevolgen van het vertrek van deze deelnemers zijn niet groot, aangezien de tot nu toe opgebouwde pensioenaanspraken van deze deelnemers nog in het pensioenfonds zijn achtergebleven. 🗓️

Pensioenuitkeringen 2016

Adreswijziging Aon Hewitt pensioenadministratie

Het correspondentie-adres van de pensioenadministratie is gewijzigd in:
Aon Hewitt
Postbus 12336
1100 AH Amsterdam
De overige contactgegevens zijn ongewijzigd:

📞 010-4488370

✉️ nedlloyd.pesionfund@aonhewitt.com 🌐

Herinnering attestatie de vita

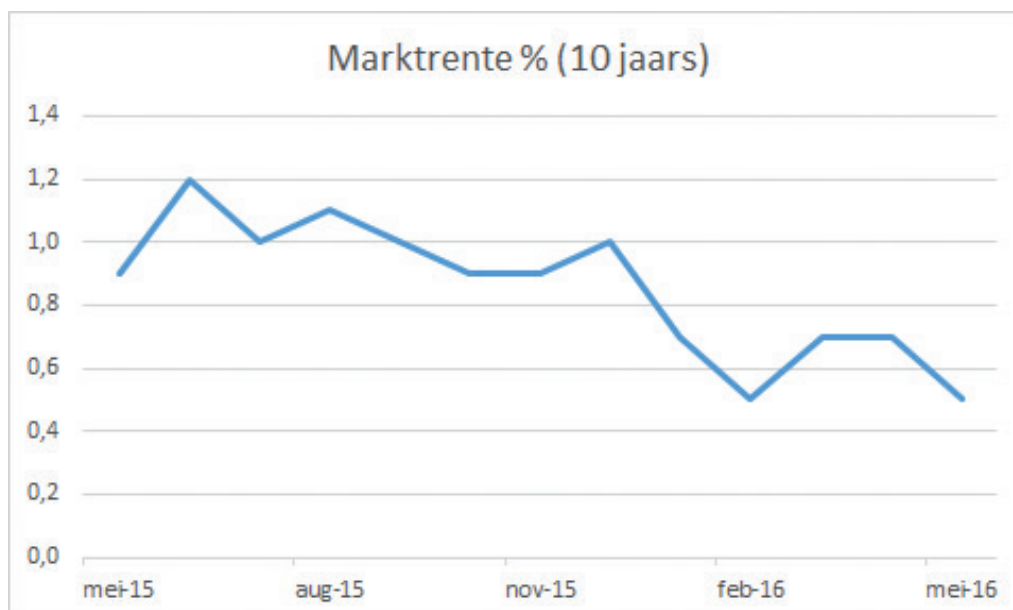
Gepensioneerden en nabestaanden in het buitenland.

Het pensioenfonds heeft van een groot aantal gepensioneerden die in het buitenland wonen de attestatie de vita (bewijs van in leven zijn) nog niet mogen ontvangen. Indien wij dit formulier niet voor 29 juli 2016 hebben ontvangen, dan zijn wij genooddacht de pensioenuitkering te staken. Deze kunnen wij hervatten na ontvangst van het formulier. Het formulier kunt u ook terugvinden op de website onder: gepensioneerden > gebeurtenissen > Bewijs van in leven zijn. U kunt het formulier per mail sturen aan: reinier.kuijer@aonhewitt.com of per post naar:

Aon Hewitt
Postbus 12336
1100 AH Amsterdam. 🌐

Let op!

**Stuur uw bewijs van in leven zijn
vóór 29 juli in**

Frans Dooren over Maatschappelijk Verantwoord Beleggen: “Geen mooi weer spelen met het geld van de deelnemers”

Als je deelnemer bent in een pensioenfonds dan wil je dat het fonds een goed rendement haalt. Het is per slot van rekening jouw geld. Maar niet ten koste van alles. Kinderarbeid, milieuschade, slechte werkomstandigheden, clusterbommen, dierenleed: het zijn geen zaken waarmee je rendement wilt of mag behalen. Met Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) blijkt dat wat goed is voor de maatschappij, hand in hand kan gaan met wat goed is voor de beleggingen.

Nedlloyd Pensioenkrant (NPK): Wat is MVB nou eigenlijk?

Frans Dooren (FD): Heel kort gezegd is MVB dat je als belegger, bijvoorbeeld als pensioenfonds, rekening houdt met sociale factoren, maar ook met het beleid op het gebied van milieu en goed ondernemingsbestuur bij de bedrijven waarin je belegt.

NPK: Waarom zou je dat willen, het gaat een pensioenfonds toch om een zo hoog mogelijk rendement?

FD: De hoofddoelstelling van het fonds is inderdaad om een voor risico gecorrigeerd optimaal resultaat te behalen voor de deel-

nemers. Wij zijn er echter van overtuigd dat MVB de risico's op onze beleggingen kan verlagen. Dat heeft onderzoek aangetoond.

NPK: Heb je een voorbeeld?

FD: Denk aan BP en Shell in het verleden. Het aandeel BP gaf een hoger rendement dan Shell. Dat kwam onder andere doordat Shell meer en betere maatregelen nam om het milieu te beschermen, wat uiteraard geld kostte. Voor een hoog rendement belegde je dus in BP. Maar dan gebeurt er zoiets als de BP olieramp in de Golf van Mexico in 2010. Dat was een van de ergste ecologische rampen van de laatste tijd. Voor BP (en dus de aandeelhouders) was het een eco-

nomische ramp, die BP 53 miljard US dollar kostte. Maatschappelijk was het dus beter geweest in Shell dan in BP te beleggen en het voor dit soort risico's gecorrigeerde rendement was bovendien hoger. Zo zie je dat wat slecht is voor de maatschappij ook de risico's van de beleggingen verhoogt.

NPK: Het is dus een tweesnijdend zwaard. Maar hoe bepaal je als pensioenfonds waar je wel en niet in wilt beleggen?

FD: Er zijn drie manieren. Eén daarvan is dat je besluit waar je absoluut niet in wilt beleggen. Dat is uitsluiten. Het gaat om bedrijven die onethisch opereren, of om staatsobligaties van landen waartegen de

VN een wapenembargo heeft afgekondigd, die corrupt zijn of terrorisme ondersteunen. De tweede manier is een neutrale: je probeert via een actieve dialoog het beleid van de bedrijven waarin je belegt in positieve zin te beïnvloeden. Of je probeert invloed uit te oefenen door je stemgedrag tijdens aandeelhoudersvergaderingen. Dat heet 'engagement', ofwel betrokkenheid. De derde manier is positief: je bepaalt waar je juist wél in wilt beleggen. Dat doe je door concurrerende bedrijven te vergelijken op bijvoorbeeld duurzaamheid. Deze positieve benadering heet 'best in class'.

NPK: Welke strategie heeft NPF?

FD: NPF belegt niet in bedrijven die wettelijk zijn uitgesloten. NPF doet aan engagement, maar kijkt verder met name naar het hoogste rendement.

NPK: Betekent engagement dat het pensioenfonds aandeelhoudersvergaderingen bezoekt of de CEO van een multinational opbelt om te vragen hoe het zit met hun maatschappelijke betrokkenheid?

FD: Nee, dat heeft helemaal geen zin. Daar zijn wij te klein voor. Maar gebundeld met vele anderen hebben we wel een stem in het kapittel. Het woord wordt dan voor ons gevoerd door Bank of Montreal (BMO) die wij daarvoor hebben aangesteld en die daarin is gespecialiseerd en ons samen met een hoop andere beleggers hierin vertegenwoordigt. Rapportages hiervan staan ook op onze website. Voor best in class kun je gebruik maken van een speciale benchmark, een graadmeter, zoals de 'Dow Jones Sustainability Index', een duurzaamheidsindex waarin alleen de meest duurzame bedrijven opgenomen zijn.

NPK: Hoe bepaal je als pensioenfonds wanneer je maatschappelijk bewust aan het beleggen bent?

FD: Daar zijn criteria voor. NPF kijkt bijvoorbeeld of de aangestelde vermogensbeheerders ESG aspecten integreren in hun beleggingsprocessen.

NPK: Is er sowieso vanuit de overheid een prikkel om aan MVB te doen?

FD: Jazeker. Er is Europese en nationale wet- en regelgeving. Zo worden pensioenfondsen verplicht om in het jaarverslag te vermelden op welke wijze in hun beleggingsbeleid rekening wordt gehouden met hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Bovendien is het bijvoorbeeld bij wet verboden om te investeren in bedrijven die zich bezig houden met controversiële wapens, zoals clustermunitie. Dit is dus een wettelijk opgelegde uitsluitingenlijst.

NPK: Dat is nog niet zo ambitieus. Klopt het dat NPF in het beleggingsbeleid nog meer rekening wil gaan houden met MVB-factoren?

FD: Dat klopt. In 2005 heeft de toenmalige secretaris-generaal van de VN, Kofi Annan samen met een aantal van de grootste institutionele beleggers ter wereld de basis gelegd voor een zestal principes voor maatschappelijk verantwoord beleggen die later bekend werden als 'United Nations Principles for Responsible Investment' (UNPRI). Deze principes zijn ontwikkeld op basis van de ESG criteria. In december 2014 waren er al 1.300 ondertekenaars van UNPRI die gezamenlijk 45 biljoen dollar beheren. Het Nedlloyd Pensioenfonds onderschrijft de zes principes van UNPRI. In het selectieproces van externe vermogensbeheerders kijkt NPF al of externe vermogensbeheerders deze UNPRI hebben ondertekend en in hoeverre de ESG criteria onderdeel uitmaken van hun beleggingsproces. Wij zullen de toetsing op UNPRI ondertekening een prominenter plaats geven in ons selectieproces voor de toekomst, ook binnen andere beleggingscategorieën dan alleen aandelen en vastgoed waarin we dat nu al doen.

NPK: Kan het fonds ook direct beleggen in bedrijven in verantwoorde sectoren, zoals alternatieve energie?

FD: Ja, dan hebben we het over doelbeleggingen ofwel 'impact investing'. Het gaat dan om directe investeringen in klimaatverandering, duurzame energieopwekking en recycling, maar ook bijvoorbeeld micro-krediet valt daaronder, dat zijn hele kleine leningen aan mensen die niet bij een reguliere bank terecht kunnen. NPF belegt al sinds 2008 in microkrediet en ook bijvoorbeeld in clean-tech fondsen bij private equity.

NPK: De actieve deelnemers beleggen via Robeco in de lifecycle. Wat doet Robeco aan MVB?

FD: Robeco is zeer vooruitstrevend als het om MVB gaat en heeft uiteraard de UNPRI ondertekend. De fondsen die de lifecycle vormen binnen de nieuwe pensioenregeling hebben dan ook de hoogste rating gekregen.

NPK: Tijdens het onderzoek dat NPF in 2013 heeft gedaan om de risicobereidheid van deelnemers te peilen, vond slechts 40% van de actieven en 57% van de gepensioneerden verantwoord beleggen belangrijk. Is er daarmee wel voldoende draagvlak om een nog ambitieuzer MVB-beleid te ontwikkelen?

FD: Wij gaan geen mooi weer spelen met het geld van de deelnemers door allerlei duurzame initiatieven te ondersteunen. Het pensioenfonds zal altijd streven naar het hoogste voor risico gecorrigeerde rendement op de beleggingen. Dat gezegd hebbende is het belangrijk dat wij ook de boodschap uitdragen dat verantwoord beleggen de rendementen ten goede komt. Want dat dit zo kan zijn, staat ondertussen als een paal boven water. 🍷

Wat is risico gecorrigeerd rendement?

Bij risico gecorrigeerd rendement wordt gekeken naar het rendement op een belegging met een correctie voor de mate van risico op die belegging. Hebben twee beleggingen hetzelfde rendement, maar was voor de tweede belegging het gelopen risico een stuk hoger, dan zal het risico gecorrigeerde rendement op die tweede belegging lager zijn dan dat op de eerste.

Wat is private equity?

Private equity betreft investeringen in niet aan de beurs genoteerde bedrijven.

Wat is ESG?

'ESG', staat voor 'Environmental, Social and Governance'. Het zijn niet-financiële criteria die je kunt betrekken in je beleggingsbeleid. Het gaat dan in Nederlandse termen om milieubeleid, sociaal beleid en goed ondernemingsbestuur.

Waar vind ik meer info over MVB?

Op de website van Nedlloyd Pensioenfonds: www.nedlloydpensioenfonds.nl > fondsprofiel > maatschappelijk verantwoord beleggen.

Samenvatting jaarverslag 2015

Het jaar 2015

In 2015 lanceerde het pensioenfonds de nieuwe pensioenregeling voor de medewerkers van Maersk en Svitser in Nederland. In deze nieuwe pensioenregeling, de IDC-regeling, worden de pensioenpremies individueel belegd en is op, of voorafgaand aan, de pensioendatum de mogelijkheid om het opgebouwde pensioenkapitaal om te zetten in een pensioen bij NPF. Deze nieuwe regeling werd in de markt als innovatief beschouwd en NPF won er twee prijzen mee, te weten een zilveren Award bij de Pensioen Pro Awards 2015 en een internationale prijs als beste Nederlandse pensioenfondsen bij de Europese IPE Awards.

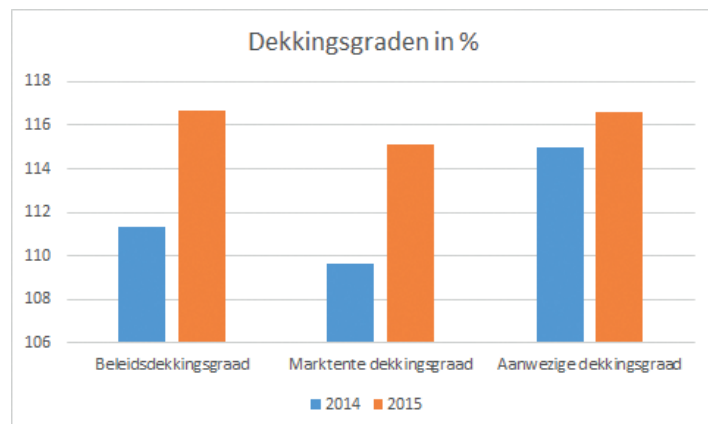
Het jaar stond verder in het teken van de invoering van het nieuw Financieel Toetsingskader wat leidde tot een aangepast toeslagenbeleid, waarbij mogelijk al eerder toeslag kan worden verleend maar waarbij de toeslagverlening meer gespreid (toekomstbestendig) plaatsvindt. Het beleid werd gekozen vanuit de achtergrond van evenwichtige belangenafweging. Daarnaast is ook een stress-test (zogenoemde aanvangschaalbaarheidstoets) uitgevoerd op basis van voorgeschreven economische scenario's. De uitkomsten hiervan bevestigden dat het vastgestelde lange termijn beleggingsbeleid kwalificeert als evenwichtig en realistisch.

Dit neemt niet weg dat de huidige lage rente nadelige gevolgen heeft voor pensioenen en pensioenfondsen. Naast de structurele factoren die voor een lagere rente zorgen, heeft het ongekend ruime monetaire beleid van de ECB, die inmiddels ook voor 80 miljard per maand aan obligaties in de markt opkoopt, nog niet geleid tot oplopende inflatie, wat hier wel de bedoeling van was.

Het jaar 2015 kon echter met een positief bericht aan alle deelnemers van NPF worden afgesloten, namelijk dat het bestuur het besluit had genomen om op de pensioenaanspraken en pensioenrechten in het pensioenfonds per 1 januari 2016 een toeslag van 0,35% te verlenen.

Ontwikkeling dekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad ultimo 2015 ligt boven de minimaal vereiste dekkingsgraad

van 104,1%. Eind 2015 is er dus geen dekkingstekort. De beleidsdekkingsgraad van 116,7% ligt ook boven de grens van de vereiste dekkingsgraad van 116,4% per eind december (2014: 116,1%). De aanwezige dekkingsgraad bedroeg 111,9% per 1 januari 2015, eind december bedroeg deze 116,6%, een stijging van 4,7% die vooral te danken is aan het beleggingsresultaat.

Uitvoeringskosten

De pensioenbeheerkosten bedragen € 2,3 miljoen (2014: € 2,4 miljoen). De pensioenbeheerkosten per deelnemer (actieve deelnemers en gepensioneerden) bedragen in 2015 € 278 (in 2014 € 293).

Naast de vermogensbeheerkosten van € 1,4 miljoen (2014: € 1,5 miljoen) binnen de uitvoeringskosten is € 8,9 miljoen (2014: € 8,5 miljoen) aan kosten vermogensbeheer ten laste van de beleggingen gebracht. Hiermee bedragen de totale vermogensbeheerkosten € 10,3 miljoen (2014: € 10,0 miljoen).

De transactiekosten van de beleggingen bedragen 0,07% van het gemiddeld belegd vermogen (in 2014: 0,03%). De stijging komt vooral door de verkoop van de swapportefeuille en aan- en verkopen van diverse beleggingsfondsen.

Beleggen

Beleidsmatig zijn de beleggingen onderverdeeld in twee portefeuilles: de returnportefeuille en de risicomanagementportefeuille. De returnportefeuille heeft als doel een rendement te halen boven de door het bestuur vastgestelde strategische benchmark. De risicomanagementportefeuille heeft als doel om het renterisico van de pensioenverplichtingen te matchen met de beleggingen. Daarnaast worden in deze portefeuille alle overige beleggingen opgenomen die als doel hebben de strategische risico's van het pensioenfonds te verlagen.

Wat de beleggingen betreft was 2015 voor NPF een gematigd positief jaar. Het rendement van de hele portefeuille bedroeg 4,7%. Het rendement van de returnportefeuille bedroeg 7,9% en van de risicomanagementportefeuille 1,4%. Door het actieve beleid binnen de returnportefeuille werd binnen die portefeuille een outperformance

van 2,9% behaald ten opzichte van de strategische benchmark. De outperformance van de totale portefeuille bedroeg 1,4%.

Wat is outperformance?

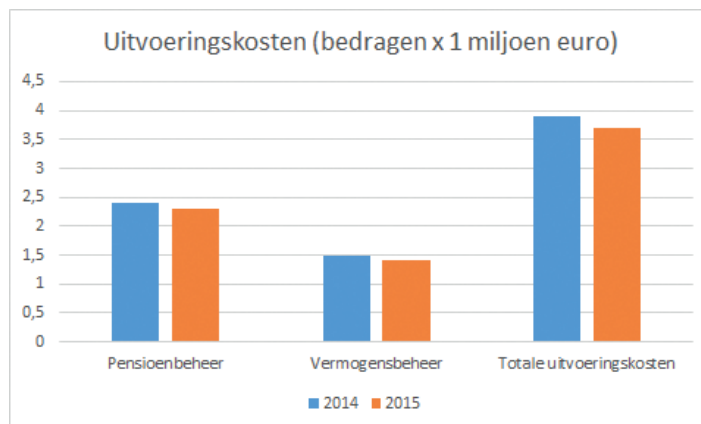
Dat is het verschil tussen het behaalde rendement van de portefeuille en het rendement van de vooraf vastgestelde benchmark.

Rendementen

In onderstaande staafdiagrammen staan de behaalde rendementen ten opzichte van de benchmark genoemd.

Pensioenverplichtingen

De pensioenverplichtingen bedragen €1.171 miljoen (2014: € 1.188 miljoen). Ook in 2015

heeft de gedaalde rente tot gevolg dat de bestaande pensioenverplichtingen hoger zijn geworden. Daartegenover staat dat de pensioenverplichtingen dalen met de gedane uitkeringen, zodat er per saldo een iets lagere verplichting resteert.

Deelnemers

Het totaal aantal deelnemers daalde in 2015 licht van 11.168 naar 11.119 eind 2015. Bij de actieven kwamen de deelnemers van Svitzer er bij.

Het aantal deelnemers blijft een aandachtspunt van het bestuur, mede gelet op de consolidatie die zich in rap tempo binnen

de pensioensector voltrekt. Zie hierover meer onder het kopje toekomst pensioenfondsen.

Verklaring visitatiecommissie

De visitatiecommissie heeft het functioneren van het bestuur van het pensioenfonds onderzocht en haar bevindingen in een rapport aan het bestuur verstrekt. Het algemene oordeel van de visitatiecommissie is: “dat het pensioenfonds een gedegen bestuur heeft dat haar eigen functioneren voortdurend kritisch volgt en waar nodig aanscherpt. Het bestuur heeft een doelstelling, missie, risicohouding en visie voor het pensioenfonds geformuleerd. Het beleggings- en risicomanagementbeleid zijn daarmee in overeenstemming, evenals de zorgvuldig voorbereide besluitvorming. Het bestuur heeft voldoende grip op de gang van zaken in het pensioenfonds. Daardoor kan de visitatiecommissie bij het toezicht op het pensioenfonds de lat hoog leggen. Met die achtergrond ziet de visitatiecommissie nog een aantal punten waar het bestuur haar functioneren verder kan verbeteren.”

De aanbevelingen staan in het jaarverslag in paragraaf 5.6. Het bestuur heeft begin 2016 reeds een aantal aanbevelingen opgevolgd en andere aanbevelingen zullen in de loop van 2016 worden opgepakt. Het bestuur kan zich niet vinden in de aanbeveling om een riskcommittee in te voeren, omdat het bestuur het belangrijk vindt de monitoring en beheersing van de risico's met het hele bestuur te bespreken en niet in een aparte commissie.

Oordeel verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan concludeert op basis van alle ter beschikking gestelde documenten en de toelichtingen gegeven door directie en bestuur, dat in dit verslagjaar het bestuur van het pensioenfonds de haar toevertrouwde gelden op bewaam wijze heeft beheerd. Het verantwoordingsorgaan spreekt zijn zorgen uit over:

- 1) het feit dat het naar zijn mening niet eenvoudig zal zijn om de dekingsgraad op niveau te houden en

- 2) het lage aantal deelnemers.

Wat betreft de ontwikkeling van de dekingsgraad merkt het bestuur op dat het de ontwikkelingen op de financiële markten nauwlettend volgt en het bestuur is van mening dat het strategische beleid voor meerdere (rente)scenario's passend is. Het zorgpunt over het aantal deelnemers betreft de toekomst van het pensioenfonds. Dit zorgpunt heeft ook de bijzondere aandacht van het bestuur en de heidagen van het bestuur in juni 2016 staan dan ook in het teken van de toekomst van NPF.

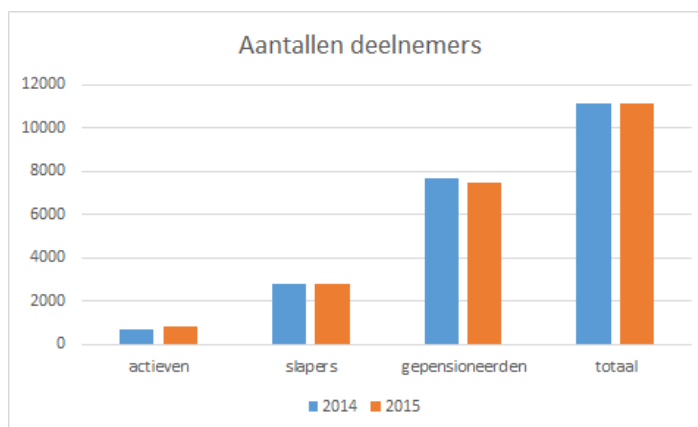
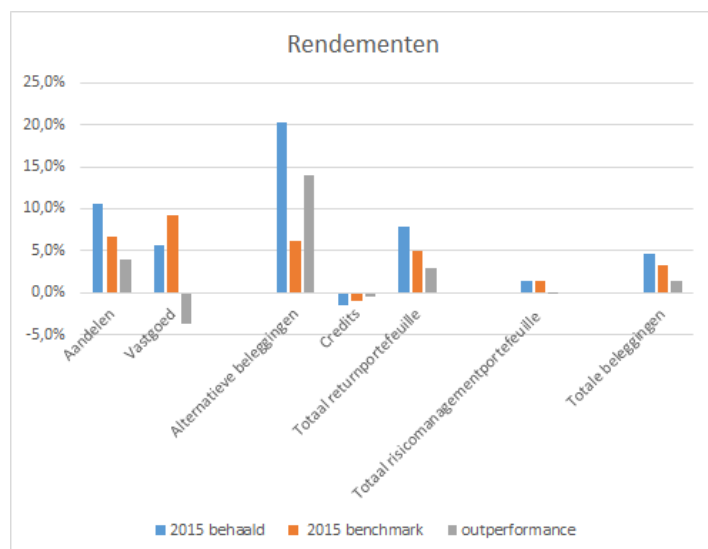
Toekomst pensioenfondsen

Het aantal pensioenfondsen in Nederland daalt in een rap tempo. Veel pensioenfondsen bezinnen zich, vanwege onder andere hun financiële situatie, de toenemende regeldruk of moeite om de fondsorganen te bemensen, op hun toekomst. Ook voor NPF is de toekomst een belangrijk onderwerp. Op dit moment meent het bestuur dat er geen reden is om de huidige situatie van een zelfstandig pensioenfonds te wijzigen, omdat het pensioenfonds in financieel en organisatorisch opzicht op orde is. Gezien de consolidatieslag die zich momenteel in de pensioensector voltrekt, zal het bestuur zich in 2016 echter verder oriënteren op de diverse toekomstmogelijkheden, om zodoende een voor de deelnemers optimaal resultaat te kunnen bewerkstelligen.

Dit artikel is een samenvatting van het jaarverslag van Stichting Nedlloyd Pensioenfondsen. Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. 📄

Jaarverslag online

Dit is een samenvatting van het jaarverslag. Het volledige jaarverslag is online als PDF te downloaden op www.nedlloydpensioenfondsen.nl > service > jaarverslagen. Wie geen internet heeft kan een geprint exemplaar opvragen bij het secretariaat (zie colofon). Vanuit kostenoverwegingen wordt het jaarverslag niet meer gedrukt.

Voeling houden met de beleggerswereld

Bert Tibben (69) was vanaf het allereerste begin de beleggingsdeskundige bij het Nedlloyd Pensioenfonds. Nu hij met pensioen is, blijft beleggen zijn grote passie.

“Al ben ik al vier jaar met pensioen, mijn werk is min of meer gewoon doorgegaan. Wat ik voor mijn werk deed – beleggingen – is voor mij namelijk ook altijd een hobby geweest. Hoewel ik nu meer tijd heb voor het bezoeken van klassieke concerten en kunsttentoonstellingen, is een van de leukste dingen die ik sinds mijn pensionering doe, dat ik consultant ben bij het European Pension Fund Investment Forum (EPFIF). EPFIF organiseert al sinds 1994 bijeenkomsten voor pensioenfonds-professionals zoals ik en sinds enige jaren ook voor bestuursleden van pensioenfondsen. Het brengt mensen uit de pensioenwereld bij elkaar en als adviseur blijf ik voeling houden met die wereld en ontmoet ik mensen uit het vak. Ik besteed hier toch wel op zijn minst een dag per week aan en verder houd ik de beleggerswereld goed bij door de financiële pers nauwlettend te volgen.

Pensioen werd er bijgedaan

Tja, hoe is dat allemaal zo gekomen dat ik beleggingsexpert werd zonder daarvoor te zijn opgeleid? Het beste antwoord is dat ik er in gerold ben. Beetje bij beetje. Ik ben in 1964 begonnen bij de Stoomvaart Maatschappij Nederland als jongste bediende. Wat deed je dan? Water klaarzetten op de kamer van de baas, kopieën maken, koffie halen, documenten naar de typekamer brengen. Dat had natuurlijk nog niets met beleggingen te maken. Dat kwam pas in 1968 toen ik, na nog in dienst te zijn geweest en ik opgeklommen was tot commercieel medewerker, de administratie van het SMN Pensioenfonds ging verzorgen. In die tijd werd de pensioenadministratie er vaak ‘bij gedaan’; er werd niemand speciaal voor vrijgemaakt. Dat veranderde met de grote scheepvaartfusie van 1971 waaruit Nedlloyd ontstond. Want behalve de scheepvaartactiviteiten, kwamen ook de verschillende pensioen- en spaarregelingen van de fusiegenoten ineens bij elkaar.

Torenhoge rente

Ik was ondertussen werkzaam op het nieuwe hoofdkantoor van de Nederlandsche Scheepvaart Unie (de voorloper van Nedlloyd) in Rijswijk en daar zaten wij met allerlei mensen bij elkaar die al die verschillende pensioenregelingen moesten uitdokteren en omvormen tot één pensioenfonds met één pensioenregeling. Dat was allesbehalve een gemakkelijke klus, maar uiteindelijk lukte dat natuurlijk toch. In die tijd werd er ook al door pensioenfondsen belegd. Heel veilig, heel conservatief. Het ging voornamelijk om rentedragende en onderhandse leningen aan de overheid en het bedrijfsleven. De rente was in de jaren zeventig torenhoog dus de rendementen waren altijd goed. Er werd ook al bescheiden in aandelen belegd, eigenlijk uitsluitend in grote Nederlandse bedrijven zoals Philips, Hoogovens, Unilever en grote

verzekeringsmaatschappijen en natuurlijk in vastgoed. Over de grens werd nog niet echt gekeken. De verantwoording stond, zeker in vergelijking met de strenge voorschriften van nu, nog in de kinderschoenen. De Verzekeringskamer voerde het toezicht uit en jaarlijks moesten we in oktober een jaarverslag maken aan de hand van door hen verstrekte staten en lijsten. Het was de tijd van vóór de computer dus alles gebeurde met pen en papier en rekenmachines. Ik was op een gegeven moment al blij dat ik een rekenmachine kreeg die niet alleen kon optellen en aftrekken, maar ook vermenigvuldigen en delen.

Toenemende professionalisering

Mijn eerste werk bij wat toen nog het Pensioenfonds van de N.V. Nederlandse Scheepvaart Unie heette, was niet alleen het bij elkaar vegen van al die pensioenfondsen, maar ook de beleggingen (vooral kleine plukjes obligaties) onder één noemer brengen. Bovendien moest er natuurlijk ook belegd worden, want er werd premie betaald en er kwam voortdurend geld binnen. Samen met de directeur van het fonds werd het onze taak om daar beleggingen voor te vinden.

In de jaren tachtig was er in alle geledingen van de economie een proces bezig naar verdere professionalisering en daar deden de pensioenfondsen ook aan mee. Dat ging langzaam, maar gestaag en had vooral betrekking op de aandelenmarkten, met name in de Verenigde Staten, waar de aandelenmarkten veel ontwikkelder waren dan hier. Om in Amerika te kunnen beleggen, moesten wij Amerikaanse managers hebben die de markt kennen en zodoende zijn wij de beleggingen in aandelen gaan uitbesteden. Ja, tegenwoordig wordt zelfs de selectie van de managers uitbesteed aan professionals die daar het meeste van weten, maar zo ver waren wij toen nog niet.

Van simpel naar complex

Als ik die begintijd moet typeren dan zou ik zeggen dat het van vrij simpel in de loop der tijd naar behoorlijk complex ging. Destijds rekenden wij altijd met een rente van vier procent, daar werd alles mee verrekend, maar de rente was in feite veel hoger, dus naar de huidige maatstaven waren de pensioenfondsen in die tijd eigenlijk heel rijk. We zijn nu in een situatie met extreem lage rente en als we weer op die rente van vier procent zaten, dan zouden de pensioenfondsen er veel beter voorstaan. In het begin hadden wij heel veel keus aan goede Amerikaanse beleggingshuizen, want voor de Amerikanen was Europa (en dan vooral de toen rijke pensioenfondsen) een nieuwe, interessante markt. Nee, wij gingen niet naar hun toe, dat zat niet in de cultuur, zij kwamen naar ons toe. Wij selecteerden die beleggingshuizen door te luisteren naar adviseurs vanuit het ‘old boys network’ van

Van simpel tot uiterst complex

de Nederlandse scheepvaart en banken – vaak aandeelhouders van Nedlloyd – en die wisten wel van wanten. Niettemin gebeurde er toen toch nog veel ‘op gevoel’ en dat is natuurlijk iets totaal anders dan nu, maar ook daar ben ik in meegegroeid en heb ik veel ervaring in opgedaan. Al met al heeft de ontwikkeling van vrij simpel geld beleggen tot aan de uiterst complexe materie van het beleggen van nu, mij heel veel bagage gegeven om mij nu nog nuttig te maken als adviseur voor pensioenfonds-professionals.

Geen spijt

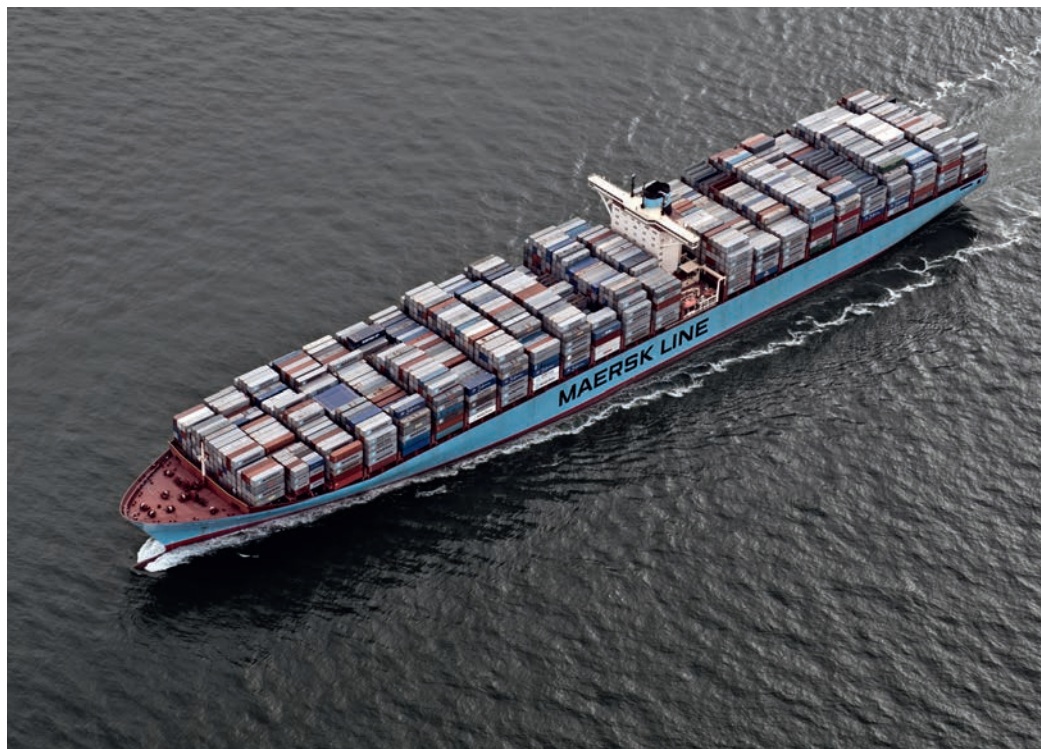
Persoonlijk heb ik nooit belegd. Ik had niet het idee dat het iets zou toevoegen aan mijn ervaring. Daar heb ik geen spijt van, want ik heb een goed pensioen en ik kan de dingen doen die ik graag wil doen. Buiten beleggen is dat op reis gaan met mijn twee jongvolwassen kinderen die allebei behoorlijk reislustig zijn en – mogelijk binnenkort – een bestuursfunctie binnen de Vereniging Deelnemers Nedlloyd Pensioenfonds. Ik heb daar namelijk op het moment gesprekken over met deze belangenbehartiger van de Nedlloyd-gepensioneerden. 🍷

In ‘Mijn Pensioen en Ik’ vertellen deelnemers over alles wat hen bezighoudt met betrekking tot het pensioen en het pensioenfonds. Hier kunnen deelnemers hun verhaal kwijt over hoe het is om gepensioneerd te zijn, maar ook actieve deelnemers kunnen laten zien hoe zij zich op het pensioen voorbereiden. Dat mag alleen zijn, maar ook met een eventuele partner, ouders of kinderen. Voor dit open podium komen wij graag met deelnemers in aanraking die hun verhaal willen doen. Meld u aan via nedlloyd.pensionfund@nedlloyd.com of schriftelijk of telefonisch via het secretariaat (zie colofon).

MAERSK

Maersk Line speelt quitte ondanks record lage vrachttarieven

De resultaten van Maersk Line over het eerste kwartaal (Q1) van 2016 lieten een winst zien van USD 37 miljoen, 94,9% lager dan in dezelfde periode vorig jaar. Deze teruggang verklaart de container operator door te wijzen op de zwakke vraag en de record lage vrachttarieven. Het eerste kwartaal liet zich kenmerken door de voortgaande tarievenstrijd die wordt gevoed door een geringe vraag (een groei van slechts 1%) en een aanzienlijke wereldwijde toename van de capaciteit met 7%. Deze ontwikkelingen creëren zeer uitdagende marktomstandigheden. De gemiddelde tarieven van Maersk Line namen af met 25,5% naar een record laagte van USD 1.875 per FFE (FFE = Forty Foot Equivalent, een standaard eenheid).

“Ondanks een voortgaande neerwaartse tariefontwikkeling, wisten wij onze financiële prestaties ten opzichte van het vierde kwartaal van 2015 te verbeteren. Niettemin zijn de resultaten over het eerste kwartaal, hoewel niet onverwacht, onbevredigend. In een markt met record lage vrachttarieven wisten wij toch een groter marktaandeel te realiseren, de kosten omlaag te brengen en een blijvend positieve cashflow te bewerkstelligen waarmee wij onze verdere groei konden financieren,” aldus Søren Skou, CEO of Maersk Line, in een persbericht van 6 mei 2016.

Maersk Line kondigde drie nieuwe diensten aan. Seago Line's Irish Sea Service, SeaLand's Atlantico Service en Maersk Line's Transpacific TP18 Service bieden nieuwe handelsmogelijkheden voor klanten in Mexico, de VS, China, het Verenigd Koninkrijk, West-Afrika en de landen rond de Middellandse Zee.

De organisatorische herstructurering en de initiatieven om de kosten te drukken, zoals die in november 2015 werden aangekondigd, verlopen volgens plan. De vermindering van de capaciteit in de tweede helft van 2015 werpt ook vruchten af. Maersk Line heeft de bezettingsgraad, vooral op de diensten tussen Azië en Europa, kunnen verhogen. De bezettingsgraad zal naar verwachting hoog blijven. Niettemin zijn de tarieven onhoudbaar, reden waarom Maersk Line zal doorgaan met het verbeteren van de winstgevendheid.

“Wij verwachten dat de markt tegen het derde kwartaal van 2016 zal verbeteren. Ons netwerk werkt nu met zeer hoge bezettingsgraden en onze schepen op de Azië-Europa diensten zijn vol. Nog tijdens het huidige kwartaal verwachten wij een opgaande trend in de tarieven voorafgaand aan de traditionele piek in het derde kwartaal,” concludeert Søren Skou. 🌊

SVITZER

Svitzer blijft zich concentreren op groei in nieuwe markten

Svitzer, dat onderdeel is van de Maersk Group, is 2016 begonnen met een bevredigend resultaat en realiseerde nieuwe activiteiten in China, Canada en het Caribisch gebied. Bovendien werd er een belangrijke, vierjarige overeenkomst gesloten met de Australische vakbond voor zeevaarders.

Gedurende het eerste kwartaal van 2016 leverde Svitzer een verbeterde brutowinstmarge van 29% (28% in het eerste kwartaal van 2015) dankzij verbeterde productiviteit en kostenbesparingen. De omzet ging met USD 15 miljoen omlaag als gevolg van het feit dat Svitzer Salvage buiten de boeken werd gehouden na de fusie met Titan Salvage. Het onderliggende resultaat was met USD 25 miljoen lichtelijk lager dan vorig jaar (USD 28 miljoen) door wijzigingen in de bergingsactiviteiten.

In januari bereikte Svitzer een vierjarige overeenstemming met de Australische vakbond voor zeevaarders. Dit verzekert Svitzer van stabiliteit van de activiteiten in Australië in een tijd dat de Australische economie onder grote druk staat.

“In het eerste kwartaal van 2016 wisten wij onze groei in nieuwe markten te bestendigen met de oprichting van een joint-venture in China voor de haven van Guangzhou ('s werelds vijf na grootste) en nieuwe contracten in St. Eustatius en Montreal. In operationeel opzicht concentreerden wij ons op productiviteit wat een verbeterde bruto winstmarge opleverde van 29% dit kwartaal ten opzichte van 28% in hetzelfde kwartaal vorig jaar. Over het algemeen doen we het heel goed in een erg moeilijke markt,” aldus Robert Ugla, Svitzer CEO in een persbericht van 5 mei 2016. 🌊

Koepel lobbyt voor gepensioneerden

DNP is aangesloten bij de Koepel van Nederlandse Verenigingen van Gepensioneerden (KNVG). Waarom bestaat er een KNVG en waarom zijn wij daarbij aangesloten?

Er is veel gedoe over pensioenen in Nederland. Veel is terug te voeren op de situatie in de negentiger jaren, toen de pensioenfondsen over het algemeen zeer vermogend waren. Onze regering vond toen dat zulke vermogende fondsen niet noodzakelijk waren, terwijl de overheidsfinanciën wel een impuls konden gebruiken. De overheid dreigde toen met een belastingmaatregel de zogenaamde 'overwaarde' uit de fondsen weg te belasten. Uiteraard zaten de fondsen (en met name de vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers) niet op dergelijke ingrepen in de vermogens te wachten. Men wachtte de belastingmaatregelen dan ook niet af, maar bedacht maatregelen om de overwaarde terug te brengen tot acceptabele proporties. Een van de mogelijkheden was uiteraard het terugstorten van gelden aan de werkgevers, ook wel sponsors genaamd. Dat kon ook niet de bedoeling zijn. Dit was het moment dat gepensioneerden zich bewust werden van het feit dat zij niet direct aan de diverse onderhandelingstafels vertegenwoordigd waren; tijd voor actie dus, om te voorkomen dat de overwaarde verdeeld zou worden tussen werkgevers en werknemers. Uit die tijd dateren dus veel verenigingen van gepensioneerden, die zich echter in eerste instantie richtten op het eigen pensioenfonds. Landelijk was er ook geen sprake van stelselwijzigingen, laat staan van discussies over de levensvatbaarheid van pensioenfondsen in het algemeen. Immers, de discussie ging niet over risico's binnen het pensioenstelsel; het ging over een luxe probleem, over de te grote vermogens van de pensioenfondsen. De toen ontstane verenigingen van gepensioneerden richtten zich op de besturen van hun eigen pensioenfonds, met de bedoeling mee te kunnen praten en bij voorkeur mee te kunnen beslissen over de verdeling van de overwaarde binnen het pensioenfonds.

Gepensioneerden die meebeslissen

Na de bemoeienis met de verdeling van de overwaarde, realiseerden de gepensioneerden zich dat het ook voor de toekomst van het beleid van de pensioenfondsen nuttig zou zijn om aan tafel te blijven en mee te beslissen. Langzaam ontstond een beweging om ook de wetgeving aan te passen, waardoor de stem van de gepensioneerden een formele onderbouwing zou krijgen. Er ontstond een gevoel dat een landelijke organisatie gewenst zou zijn. Immers, als individuele vereniging van gepensioneerd

den gaan lobbyen in Den Haag heeft weinig zin, tenzij je zo groot bent als bijvoorbeeld het ABP. DNP besloot dan ook zich aan te sluiten bij de Koepel van Nederlandse Verenigingen van Gepensioneerden, KNVG.

Waarom is een overkoepelende organisatie van belang?

De toekomst van het Nederlandse pensioenstelsel is onderdeel van het lang lopende politieke debat geworden. Dit debat heeft nog niet tot een complete stelselwijziging geleid, maar wel tot veel extra regelgeving, waar pensioenfondsen en dus hun deelnemers mee te maken hebben. Denk alleen al aan de vereisten voor het berekenen van de dekkingsgraad en de nieuwe regelgeving betreffende het al dan niet mogen indexeren. Ook de regels over het versterkte toezicht worden dankzij de politiek steeds strenger. Dit alles wordt bekookstofd in de Haagse politiek, veelal voorgekookt door de sociale partners (werkgevers en werknemers). Gepensioneerden komen in dit overleg niet voor, terwijl gepensioneerden toch duidelijk belang hebben bij ontwikkelingen die het pensioen aangaan. De overkoepelende organisaties spelen hier een rol; samen staan de gepensioneerden sterker dan alleen. Hoewel de overkoepelende organisaties tot nu toe weinig of geen concrete resultaten hebben binnengehaald, heeft in het bijzonder de KNVG er wel voor gezorgd, dat de stem van de gepensioneerden in het politieke debat steeds meer en steeds sterker wordt gehoord. Alleen dit laatste maakt het bestaan van de KNVG al waardevol.

Waardevol podium

Voor de besturen van de verenigingen van gepensioneerden (zoals DNP) is het bestaan van een KNVG waardevol door het podium voor informatie uitwisseling dat de KNVG biedt. Door regelmatige aanwezigheid bij de landelijke Algemene Ledenvergaderingen

(vier maal per jaar) en bij de regio bijeenkomsten wordt kennis vergaard die weer bruikbaar is in het regelmatig overleg van het bestuur van de gepensioneerden vereniging met bestuur en verantwoordingsorgaan van haar eigen pensioenfonds. Zo werkt het ook bij de DNP. Twee bestuursleden van DNP bezoeken de Ledenvergaderingen en regiobijeenkomsten van de KNVG, en rapporteren vervolgens binnen het DNP bestuur. Een dankbare taak!

Han van Manen, voorzitter 🗳️

In de vorige Pensioenkrant hebt u een foto-impressie gezien van de Jaarbijeenkomst van DNP. Het organiseren van deze Jaarbijeenkomst is slechts een van de activiteiten van het bestuur van DNP. Uiteraard is onze belangrijkste doelstelling het behartigen van de belangen van de deelnemers van het Nedlloyd Pensioenfonds. U begrijpt, dat wij altijd op zoek zijn naar collega's, die ons bestuur willen versterken. Op dit moment zijn wij specifiek op zoek naar bestuursleden, die zich willen ontfemen over belangrijke gebieden als communicatie en ledenwerving. U hoeft niet gepensioneerd te zijn om mee te doen, slapers, die tijd voor dit dankbare werk kunnen vrijmaken, zijn net zo welkom! U mag zichzelf aanmelden, u mag ook kandidaten voordragen. Reacties naar: voorzitter@vereniging-dnp.nl.

DNP is geen onderdeel van het Nedlloyd Pensioenfonds en de in het artikel verwoorde meningen en uitingen vallen dan ook niet onder de verantwoordelijkheid van de redactie van de Nedlloyd Pensioenkrant. Niettemin biedt deze publicatie DNP graag een podium om zich te presenteren.

Meer informatie over DNP kunt u vinden op de website www.vereniging-dnp.nl. 🗳️

EEN PENSIOENPLANNER

Wat zal ik kiezen?

Voor je met pensioen gaat, heb je verschillende keuzes. Dat gaat over vroeger-of-later met pensioen gaan, een hoog-laag pensioen, deeltijd pensioen en uitruil partnerpensioen. Als je zelf geen keuze maakt, wordt de standaard toegepast door het pensioenfonds. De standaard is meestal de ingangsdatum van het pensioen op 67 jaar, met altijd hetzelfde bruto bedrag per maand en met een pensioen voor je nabestaanden. Als je eenmaal met pensioen bent, kan er niets meer veranderd worden.

Vroeger-of-later met pensioen gaan

Je kunt zelf kiezen op welke leeftijd jouw pensioen ingaat. Meestal tussen 55 en 70 jaar. Elke keuze is heel persoonlijk, maar daar gaat dit artikel niet over. Als je jouw pensioen eerder laat ingaan wordt de 'pot met geld' verdeeld over meer jaren. Ook heb je dan wat minder dienstjaren waarin je pensioen opbouwt. Het bruto bedrag per maand is dan natuurlijk lager. Bijvoorbeeld zo'n 5% of 6% of 7% lager voor elk jaar eerder. Daar komt bij dat bij pensionering voor de AOW-leeftijd een hogere fiscale inhouding van toepassing is dan bij pensionering na de AOW-leeftijd. En bij latere ingang van jouw pensioen wordt het bruto bedrag hoger. Maar hoeveel? Daarvoor kun je een pensioenplanner gebruiken en daar gaat dit artikel wel over.

Hoog-laag pensioen

Sommige mensen willen in hun eerste pensioenjaren graag meer geld ter beschikking hebben dan later. Bijvoorbeeld om een grote reis te maken. En anderen beginnen liever met een lager pensioen, bijvoorbeeld omdat ze nog bijverdienen. De mogelijkheden voor de hoog-laag verdeling staan in je pensioenregeling. En een pensioenplanner kan het gevolg van keuzes laten zien.

Deeltijd pensioen

Je kunt er voor kiezen om vanaf je 60ste jaar met deeltijdpensioen te gaan. Je blijft dan wel tot je 67ste werken, maar gaat min-

der werken. Als je dit wilt, moet je daar wel toestemming voor hebben van je werkgever. Je kunt eenmalig kiezen voor deeltijdpensioen. Het is daarna niet meer mogelijk om het aantal werkuren weer te verhogen. Als je met deeltijdpensioen gaat, zal je totale pensioenuitkering lager zijn omdat je al eerder dan je 67-jarige leeftijd gaat genieten van een deel van je pensioen. Overigens blijf je, zolang je werkt, wel pensioen opbouwen over het aantal gewerkte uren.

Partnerpensioen uitruilen

Na je overlijden ontvangt je partner een partnerpensioen. Bijvoorbeeld zo'n 70% van je eigen pensioen. Maar sommige mensen vinden dat niet nodig. Bijvoorbeeld omdat je helemaal geen partner hebt. Of omdat je partner zelf voldoende inkomen heeft. Als je kiest voor geen partnerpensioen, dan is er meer geld voor jouw eigen pensioen. Bijvoorbeeld zo'n 15% tot 20% meer per jaar. Ook hier kan een pensioenplanner helpen. Pas op: jouw partner moet het natuurlijk wel eens zijn met deze keuze en moet daarom het keuze-formulier ook ondertekenen.

Wat is een pensioenplanner?

Een pensioenplanner is een rekenhulp. Omdat zo'n rekenhulp veel geld kost om te maken en te onderhouden, heeft NPF op dit moment geen pensioenplanner op de website staan. Pensioenkijker.nl heeft een openbare pensioenplanner gemaakt. Die kun je vinden op pensioenkijker.nl en zoek vervolgens op 'pensioenplanner'.

Hoe werkt de pensioenplanner van Pensioenkijker?

Bij start vul je jouw geboortedatum en bruto jaarsalaris in en geef je aan of je een partner hebt. Indien je een partner hebt kun je ook zijn/haar bruto jaarsalaris opgeven. Vervolgens voer je de gegevens van jouw UPO('s) in en als je wilt ook die van jouw partner. Deze gegevens worden niet bewaard of geregistreerd! Onder 'Inkomen' zie je een totaalbeeld van je pensioeninkomen (AOW plus pensioen via de werkgever) wanneer je op jouw AOW-leeftijd met pensioen gaat. Als je een

partner hebt ingevoerd, wordt zijn of haar inkomen opgeteld bij jouw inkomen. Ook voor je partner geldt dat hij of zij op zijn of haar AOW-leeftijd met pensioen gaat. Daarna kan je keuzes invoeren. Bijvoorbeeld twee-jaar-vroeger met altijd-hetzelfde-bedrag en zonder partnerpensioen. De pensioenplanner rekent vervolgens telkens het nieuwe bruto pensioenbedrag per jaar uit. De pensioenplanner toont daarnaast ook netto bedragen per jaar.

Gewoon proberen!

Het doel van de pensioenplanner is om je een beeld te geven van jouw pensioensituatie. De pensioenplanner van Pensioenkijker gebruikt algemene rekenregels zodat de uitkomsten een indruk geven van de werkelijke pensioenbedragen. Daarom vind je in de pensioenplanner alleen afgeronde bedragen. Met deze indruk kun je wel nagaan of dit pensioen voor jou voldoende is of dat je misschien op een andere manier jouw pensioen kan aanvullen. Maar let op: de rekenregels van uw pensioen bij NPF kunnen enigszins afwijken van de rekenregels van de Pensioenkijker. Daarom, als u een ander pensioen wilt dan de standaard, vraag dan zo'n zes maanden voor uw gewenste pensioeningangsdatum bij pensioenadministrateur AON-Hewitt om een berekening die is gebaseerd op de regelingen die gelden bij NPF.

Meer dan één pensioenfonds?

Veel mensen hebben pensioen opgebouwd bij meerdere pensioenfonds. Je kunt per pensioenfonds dan verschillende keuzes maken. Bijvoorbeeld bij het ene pensioenfonds de standaard en bij het andere pensioenfonds een paar jaar vroeger met pensioen. Zo kun je jouw pensioen op je persoonlijke wensen afstemmen!

'Goed om te weten' is een rubriek waarin geprobeerd wordt een misverstand rond het pensioen uit de wereld te helpen. 🍌

Oproep kandidaten voor een bestuurszetel

Komend najaar worden er verkiezingen gehouden voor een zetel in het bestuur namens de gepensioneerden.

Kandidaten

De Vereniging Deelnemers Nedlloyd Pensioenfonds kan kandidaten voordragen. Ook is het mogelijk dat gepensioneerden zichzelf kandidaat stellen. U dient in beide gevallen bij uw aanmelding de volgende stukken op te sturen:

- een curriculum vitae
- een lijst met namen en handtekeningen van dertig kiesgerechtigde gepensioneerden
- een pasfoto

Wij moeten uw kandidaatstelling voor 2 september 2016 hebben ontvangen, anders kunnen wij uw aanmelding niet meenemen in de verdere procedure.

Eisen aan kandidaten

Het bestuur heeft een deskundigheids- en competentieprofiel vastgesteld. Voor alle kandidaten geldt dat zij aan dit profiel dienen te voldoen. Dit profiel kan bij de bestuurssecretaris van het NPF opgevraagd worden. Tevens is het van belang dat kandidaten voldoende tijd beschikbaar hebben. Uitgegaan wordt van een beschikbaarheid van minimaal één dag per week. U kunt zich vanaf eind juli kandidaatstellen voor deze positie.

Procedure

Na ontvangst van de aanmeldingen zal een kieslijst worden opgesteld. Om op de kies-

lijst geplaatst te worden zal het bestuur de kandidaten toetsen aan het vastgestelde deskundigheids- en competentieprofiel en de mate van beschikbaarheid. Na de stemperiode stelt de verkiezingscommissie de uitslag vast en worden de kandidaten geïnformeerd. De gekozen kandidaat kan pas door het bestuur worden benoemd nadat De Nederlandsche Bank (DNB) heeft verklaard geen bezwaren te hebben tegen de voorgenomen benoeming.

Belangrijke data:

Begin kandidaatstelling	29-07-2016
Einde kandidaatstelling	02-09-2016
Stemperiode	07-10 -2016 t/m 04 -11-2016
Uitslag verkiezingen op website uiterlijk	18-11-2016

Wij zien uw aanmelding met interesse tegemoet.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de bestuurssecretaris: Jacqueline Quik, tel 020 4007025 of mail met jacqueline.quik@nedlloyd.com

Jaarverslag 2015 Stichting Kunstbezit

Stichting Kunstbezit Koninklijke Nedlloyd heeft het jaarverslag over 2015 op de website geplaatst. In het verslag legt het bestuur van de stichting verantwoording af over het afgelopen jaar. Stichting Kunstbezit Koninklijke Nedlloyd is eigenaar van de omvangrijke Nedlloyd-kunstcollectie. De ruim 1.500 objecten uit dit culturele erfgoed van Nedlloyd zijn in langjarige bruikleen gegeven aan Maritiem Museum Rotterdam en Het Scheepvaartmuseum te Amsterdam. Beide musea kunnen door deelnemers van het Nedlloyd Pensioenfonds gratis worden bezocht. Het jaarverslag is als PDF in te zien of te downloaden via: www.kunstbezitnedlloyd.org/jaarverslag2015.pdf of via de homepage www.kunstbezitnedlloyd.org en dan de pagina 'service' waar een link staat. 📄

Deelnemers geven hun mening

Het is voor uw pensioenfonds belangrijk te weten welke ervaringen deelnemers hebben met de communicatie-uitingen van hun fonds en het eigen pensioen. Om die reden organiseert NPF deelnemerspanels. Op vrijdag 27 mei hebben vijf gepensioneerden (Wim de Bos, Dick van Faassen, Harm Nakken, Aad van Looijen en Edwin Jansen) tijdens een lunch hun ervaringen over pensioen en de communicatiemiddelen met NPF gedeeld. In het algemeen waren de reacties positief met af en toe een aanbeveling. De communicatiecommissie van NPF zal de reacties bespreken. Al met al een geslaagde middag.

Mocht u ook interesse hebben om deel te nemen aan een panel, meldt u dan aan bij jacqueline.quik@nedlloyd.com. Wij stellen ieders mening erg op prijs. 🗣️

Nedlloyd Pensioenkrant: gedrukt of digitaal?

U kunt er voor kiezen om de gedrukte Nedlloyd Pensioenkrant niet meer te ontvangen. Stuur hiervoor in een e-mail een verzoek naar de pensioenadministratie: nedlloyd.pensionfund@aonhewitt.com onder vermelding van uw volledige naam en burgerservicenummer (dit is ook uw pensioennummer in onze administratie). Reden om het abonnement te stoppen kan zijn dat u de Nedlloyd Pensioenkrant liever als PDF van de website nedlloydpensioenfonds.nl downloadt. 📄

Ik hoor graag bij zo'n innovatief fonds

Annemiek Vollenbroek is het nieuwste lid van de visitatiecommissie van het Nedlloyd Pensioenfonds. De visitatiecommissie is mogelijk het minst bekende orgaan van het fonds en het is voor veel deelnemers misschien niet onmiddellijk duidelijk wat het orgaan doet. Annemiek heeft niet alleen de spotlight op zichzelf, maar ook op het functioneren van dit orgaan.

Wat is de visitatiecommissie en waaruit bestaan de werkzaamheden?

Een visitatiecommissie is een commissie van onafhankelijke experts die de kwaliteit

bewaakt van het bestuur van een pensioenfonds en daar een onafhankelijk oordeel over velt. Zo kijkt de visitatiecommissie of het bestuur bij het nemen van een besluit (bijvoorbeeld over het wel of niet verhogen

van de pensioenen of bij het vaststellen hoeveel beleggingsrisico mag worden gelopen) de belangen van de actieve deelnemers aan de pensioenregeling, de gepensioneerden, de slapers en de werk-

gever evenwichtig afweegt. Met andere woorden: worden de lusten en lasten van een besluit evenwichtig tussen deze verschillende partijen verdeeld. Ook kijkt de visitatiecommissie of het bestuur goed op de hoogte is van het reilen en zeilen in het fonds en of het adequaat kan optreden als ergens in het fonds iets gebeurt wat de belangen kan schaden van de belanghebbenden. Kan het bestuur bijvoorbeeld controleren of het vastgestelde beleggingsbeleid en de deelnemersadministratie goed worden uitgevoerd?

Hoe kom je tot zo'n oordeel?

Om tot een oordeel te kunnen komen, vraagt de visitatiecommissie heel veel bestuurlijke documenten op, zoals de notulen van bestuurs- en commissievergaderingen en beleidsdocumenten. Na bestudering daarvan, interviewt de visitatiecommissie bestuursleden, leden van het verantwoordingsorgaan en externen die bij het fonds betrokken zijn, zoals de accountant, de actuaris en eventuele vaste adviseurs van het pensioenfonds. Zo ontstaat een beeld van de wijze waarop het bestuur het pensioenfonds functioneert. Op basis daarvan geeft de visitatiecommissie haar oordeel over de kwaliteit van het bestuur, waarbij het belangrijkste is of de visitatiecommissie kan zeggen dat het bestuur voldoende grip heeft op het reilen en zeilen van het pensioenfonds. Ook constateert de visitatiecommissie eventuele verbeterpunten die zij vertaalt naar aanbevelingen aan het bestuur.

De visitatiecommissie rapporteert haar bevindingen, oordeel en aanbevelingen aan het bestuur en aan het verantwoordingsorgaan. Een samenvatting van het visitatierapport moet worden opgenomen in het jaarverslag van het pensioenfonds en wordt daarmee dus openbaar gemaakt. Het pensioenfondsbestuur kan zelf besluiten om het gehele rapport openbaar te maken.

Hoe ben je lid geworden van deze commissie?

Na een sollicitatie bij het bestuur en een kennismakingsgesprek met de overige visitatielieden was mijn toetreden in 2015 een feit.

Mijn enthousiasme voor het Nedlloyd Pensioenfonds was direct erg groot. De introductie van het fonds die Frans Dooren mij gaf, was inspirerend en de pensioenregeling die het fonds uitvoert is zeer innovatief. Toen ik Frans sprak, was hij net bij De Nederlandsche Bank (DNB) geweest, dat toezicht uitoefent op het fonds. Hij was daar uitgenodigd om het beleid van het bestuur op de toekomst van het pensioenfonds toe te lichten en om besturen van andere fondsen een inkijk te geven hoe je tot zo'n beleid kunt komen. Een dergelijke uitnodiging van DNB zegt iets over de kwaliteit en cultuur van het fonds. Als middelgroot pensioenfonds laat het bestuur dan ook een ambitie zien die in mijn ogen onderscheidend is.

Jij bent het nieuwste lid van de visitatiecommissie. Wat denk je bij te kunnen dragen?

Als nieuw lid aan de visitatiecommissie hoop ik vooral vanuit onze onafhankelijke positie op een positieve en opbouwende manier het bestuur scherp te houden op het bestuurlijk functioneren. Niet met het 'wijzende vingertje' maar vanuit het

bewustzijn dat ieder orgaan in het pensioenfonds eraan bijdraagt dat de belangen van alle belanghebbenden zo goed mogelijk worden gediend.

Wie zijn de belanghebbenden bij een pensioenfonds?

- actieve deelnemers;
- slapers (gewezen deelnemers);
- gepensioneerden;
- werkgevers.

Sinds januari 2015 heeft NPF een nieuwe IDC-regeling voor de medewerkers van Maersk en Svitser. Deze regeling wordt als innovatief gezien. Is dit de toekomst van het Nederlandse pensioenstelsel?

Het innovatieve van de pensioenregeling van NPF zit hem erin dat voor de actieve deelnemers individueel via een op de leeftijd en risicobereidheid van de deelnemer toegesneden beleggingsbeleid pensioenkapitaal wordt opgebouwd. Bij NPF kunnen de deelnemers dan op de pensioendatum profiteren van het collectief aankopen van het pensioen bij het fonds waardoor er meer kans bestaat dat het pensioen welvaartsvast kan blijven, dankzij de mogelijke toekomstige indexaties. Bij andere pensioenregelingen wordt op de pensioendatum individueel pensioen aangekocht tegen de dan geldende aankooptarieven. Hoe hoog de pensioenuitkeringen zijn, wordt op dat moment bepaald en zal niet meer veranderen, waarmee het pensioen mogelijk minder welvaartsvast is.

Inmiddels is duidelijk dat de overheid hierin ook de pensioenregeling van de toekomst herkent. In de door de overheid opgestarte nationale pensioendiscussie wordt voorgesteld in Nederland een nieuw pensioensysteem te gaan hanteren dat grote gelijkenis vertoont met de innovatieve pensioenregeling van NPF dat als oplossingsrichting wordt genoemd. Ook is de overheid nu wetgeving aan het maken om de welvaartsvastheid van de pensioenuitkeringen te verbeteren. In deze ontwikkelingen loopt de pensioenregeling van NPF voorop. De regeling is dan ook toekomstbestendig. 🍷

Mr. Annemiek J.E.M. Vollenbroek is fiscaal jurist en 20 jaar werkzaam als pensioenspecialist. Zij werkte als belastingadviseur, als pensioenconsultant en als hoofd van het fiscaal juridisch bureau van zowel een verzekeringsmaatschappij als van een landelijk werkende franchise-organisatie voor pensioenadviseurs.

Sinds 1 september 2006 werkt zij als zelfstandig pensioendeskundige en adviseert zij financieel dienstverleners hoe wet- en regelgeving in pensioenregelingen, bedrijfsprocessen en de dagelijkse adviespraktijk geïmplementeerd kan worden. Daarbij heeft zij oog voor de praktische wijze waarop de verschillende relevante partijen op de pensioenmarkt daarmee om moeten gaan.

De laatste jaren is zij ook actief als bestuurder van een PPI en maakt zij deel uit van de visitatiecommissie van verschillende ondernemingspensioenfonds, waaronder sinds het najaar van 2015 ook de visitatiecommissie van NPF.

Personalia

100 PLUSERS

16-07-1912
Mw. H.M. Kroese-Bethe
104 jaar

29-08-1912
Mw. T. Wijngaard-Soesman
104 jaar

18-07-1915
Mw. A.M. Piscaer-ten Berge
101 jaar

18-07-1915
Mw. G. van den Berg-Riske
101 jaar

05-07-1916
Mw. J. Feneyte-Vos
100 jaar

28-07-1916
Dhr. A. Rietveld
100 jaar

08-08-1916
Mw. L.W.E. van Eick-
Hensbergen
100 jaar

10-02-2016
Dhr. G. Timmer
3e Werktuigkundige
KJCPL
75 jaar

21-02-2016
Dhr. M.G. Vulpen
Assistent Hofmeester
KRL
91 jaar

21-02-2016
Dhr. C. van der Schaaf
2e Werktuigkundige
KRL
86 jaar

22-02-2016
Dhr. H. van Bergeijk
Gezagvoerder
KRL
90 jaar

22-02-2016
Dhr. J.A. Vermeulen
Manager sales
Nedlloyd Lijnen
87 jaar

25-02-2016
Dhr. F.A. van Sitteren
Medewerker
Hollandsche Stoomboot
Maatschappij
86 jaar

01-03-2016
Dhr. A. Vink
Hoofdwerktuigkundige
Nedlloyd Rederijdiensten
95 jaar

04-03-2016
Dhr. A.J.C. Beschoor-Plug
Medewerker Passage
Afdeling
SMN
83 jaar

06-03-2016
Dhr. G. Los
2e Stuurman
KRL
79 jaar

14-03-2016
Dhr. L. Korving
2e Werktuigkundige
Nedlloyd Rederijdiensten
66 jaar

14-03-2016
Dhr. H.A.J. Peltenburg
2e Werktuigkundige
VNS
75 jaar

14-03-2016
Dhr. W.H. Hoefman
Hoofd Loon en Gage
Administratie
Mammoet Shipping
81 jaar

24-03-2016
Dhr. H.J. Wichard
Project Manager USA
Damco Air
75 jaar

24-03-2016
Dhr. C. Dokter
Medewerker afdeling
Comptabiliteit
KNSM/Vrachtmal
97 jaar

25-03-2016
Dhr. L.G.W. Braams
Directeur Damco Expres
88 jaar

29-03-2016
Dhr. P. Verspuij
2e Werktuigkundige
KRL
75 jaar

29-03-2016
Dhr. U. Jetten
Hoofdwerktuigkundige
Nedlloyd Lijnen
69 jaar

01-04-2016
Dhr. C. Ligtenberg
Hoofdwerktuigkundige
Nedlloyd Rederijdiensten
83 jaar

02-04-2016
Dhr. H.I. Postma
Administratief Medewerker
KNSM
79 jaar

03-04-2016
Mevr. W. Kuijper-de Jong
Medewerkster
Boekhouding
Damco Maritime
70 jaar

04-04-2016
Dhr. R.J. Bartels
Administratief Medewerker
LRL
Nedlloyd Lijnen
83 jaar

07-04-2016
Dhr. C.M. Vink
Expedië Arbeider
CTA
82 jaar

07-04-2016
Dhr. B. Pol
Hoofdwerktuigkundige
KNSM
88 jaar

10-04-2016
Dhr. A. Vreeman
4e Stuurman
KRL
81 jaar

11-04-2016
Dhr. J. Schrikkema
2e Werktuigkundige
SMN
86 jaar

12-04-2016
Dhr. B. Keehnen
2e Stuurman
VNS
87 jaar

14-04-2016
Dhr. G.S. Kok
Systeem Analist
KNSM-Steac
80 jaar

15-04-2016
Dhr. J. Simons
Manager Corporate
Logistics
P&O Nedlloyd
82 jaar

16-04-2016
Dhr. A.P. Foncke
Tarifeur/Commercieel
Medewerker
Maersk Benelux
64 jaar

18-04-2016
Dhr. S.J. Heeres
2e Werktuigkundige
VNS
77 jaar

18 april 2016
Dhr. F. van Brug
3e Werktuigkundige
KRL
81 jaar

22-04-2016
Mevr. J. Vegter
Administratief
Medewerkster
RSK
73 jaar

28-04-2016
Dhr. J.D. Steegeling
Expediënt
Ruys & Co
85 jaar

29-04-2016
Dhr. P. Bouwman
Onderbaas Walploeg
SMN
88 jaar

29-04-2016
Dhr. W.B. Martens
Administratief Medewerker
ASL
Nedlloyd Rederijdiensten
88 jaar

01-05-2016
Dhr. C. van Verseveld
2e Werktuigkundige
KPM
85 jaar

02-05-2016
Mevr. E.L. Vergouwen-
Zuijkerbuijk
Medewerkster
RSK
90 jaar

06-05-2016
Dhr. L.M. de Leeuw
3e Werktuigkundige
VNS
85 jaar

09-05-2016
Dhr. J. Luth
Medewerker Afdeling
Boekhouding
Hollandsche Stoomboot
Maatschappij
91 jaar

10-05-2016
Dhr. P.H. Helder
Declarant
MSAS Nedlloyd Air Cargo
77 jaar

12-05-2016
Dhr. H. Meuldijs
Technisch Inspecteur
SMN
87 jaar

13-05-2016
Dhr. J.J. Jansen
2e Werktuigkundige
KPM
83 jaar

19-05-2016
Dhr. K.C. Kelder
Schilder
KNSM
95 jaar

19-05-2016
Dhr. J. Hooijmaijers
3e Werktuigkundige
KJCPL
82 jaar

21-05-2016
Dhr. R. Kornman
Hoofdwerktuigkundige
SMN
91 jaar

21-05-2016
Dhr. J. Wolters
Gezagvoerder
Nedlloyd Lijnen
80 jaar

22-05-2016
Dhr. C.W. de Waal
Hoofdwerktuigkundige
Nedlloyd Rederijdiensten
93 jaar

27-05-2016
Dhr. C. de Zeeuw
1e Assistent Afdeling
Vrachtzaken
KPM
89 jaar

OVERLEDEN

Helaas moeten wij het
overlijden van de volgende
personen melden:

01-01-2016
Dhr. J.H. Weller
Ambtenaar III Financiën
SMN
82 jaar

08-01-2016
Dhr. C.W. de Jong
Gezagvoerder
Nedlloyd Rederijdiensten
84 jaar

29-01-2016
Dhr. F.W. Godin
Hoofdemployé
KPM
98 jaar

30-01-2016
Dhr. D.H. de Bruijne
Assistent Ingenieur
Inspectie
VNS
96 jaar

03-02-2016
Dhr. J.B. Paardekooper
Gezagvoerder
Nedlloyd Rederijdiensten
89 jaar

09-02-2016
Dhr. A.J. Smits
2e Werktuigkundige
Nedlloyd Lijnen
73 jaar

Digitaal fit blijven: een kwestie van oefenen

Geen eindpunten

Van een aantal van die nieuwe ontwikkelingen, die ongetwijfeld ingrijpend gaan worden, zijn virtual reality (VR) en augmented reality (AR) op het moment het meest onder de aandacht. Bij VR gaan we ons afsluiten van de 'echte' wereld en met twee belangrijke zintuigen (zien en horen) ons onderdompelen in een digitale wereld. Dit dankzij de speciale headsets ('brillen') die vanaf dit jaar op de markt komen, samen met krachtige software die digitale werelden tot leven wekken. Het is waar dat games met VR overrompelen, maar VR is niet bedacht met spelletjes in het vooruitzicht. Het zal zijn waarde bewijzen op de gebieden van communicatie, educatie, productontwikkeling,

engineering, sales en marketing om er enkele te noemen. AR werkt ook met een headset maar legt een digitale, geprojecteerde 'laag' over de werkelijkheid heen.

Ook hier staan de toepassingen nog in de kinderschoenen, maar een voorbeeld uit de praktijk is die van de mecaniciens die een vliegtuigmotor repareert. Dat zijn complexe machines waarvoor ultradikke manuals bestaan waar een mecanicien normaal gesproken langdurig in moet bladeren om de reparatie uit te kunnen voeren. Dankzij AR worden de namen van de onderdelen waar hij naar kijkt in zijn gezichtsveld geprojecteerd en kan hij met een simpele handbeweging precies het juiste digitale manual openen terwijl zijn blik geen seconde van de vliegtuigmotor vandaan gaat. VR en AR zijn geen eindpunten in de digitale revolutie. Het 'internet of things', waarbij zo'n beetje alles aan het internet wordt gekoppeld, komt snel dichterbij, net als de automatisch bestuurde auto, terwijl de robot en 3D-printen oprukken net als nanotechnologie, kunstmatige intelligentie en genetische manipulatie. Om klaar te zijn voor alles wat er op dit gebied op ons afkomt, is het nodig dat je digitaal fit blijft. En fit worden doe je niet alleen door te oefenen, maar ook door er zin in te hebben om te oefenen. Dus, als actieve deelnemer, slaper of gepensioneerd die bij de tijd wil blijven: stel je open en wees nieuwsgierig. Dat je dit gelezen hebt, is al een goed teken. 🍌

Ik ben digitaal fit, denk je misschien, omdat je met de PC op je bureau precies alles kan doen wat je ermee wil of moet doen.

Je bent digitaal fit omdat je op Facebook zit, de apps op je telefoon geregeld update en met vrienden en familie berichten uitwisselt met WhatsApp. De wens is hier echter vaak de vader van de gedachte. In de praktijk zal blijken dat je nog geen kwart van de mogelijkheden op je PC, tablet en telefoon benut. Je gebruikt dagelijks Google, zonder ooit maar een blik te hebben geworpen op de tientallen toepassingen die Google naast de klassieke zoekmachine biedt. Nieuwe technologie omhels je pas als die gemeengoed is geworden en er bijna niets anders opzit dan je aan te passen. In de huidige wereld waar technologische innovaties met de snelheid van een lawine op ons afstorten, is dat een houding waardoor je in de achterhoede kan raken, als individu en als bedrijf (denk aan Nokia en BlackBerry).

Sleutel tot succes

In deze tijd van Digitaal Darwinisme – om met Brian Solis, antropoloog en analist bij Altimeter Group, te spreken – is digitale fitness een van de sleutels voor succes in het zaken doen en in de carrière. Digitale fitness vereist namelijk dat je je openstelt voor

verandering en een van de grootste uitdagingen bij verandering is het onderkennen dat het tijd is om te veranderen. We zijn van nature lui en hoewel wij uit noodzaak bereid zijn actief te worden, is het vinden van een rustige plek waar je ongestoord je verdere digitale leven uit kan zitten (waar je steeds op dezelfde manier dezelfde dingen blijft

doen met kleine aanpassingen) iets waar wij vaak onbewust naar streven. In deze tijd van, om weer met Brian Solis te spreken, ontregelende technologie zoals Uber en Airbnb is dat een recept om in korte tijd een digitale dinosaurus te worden. Misschien vind je dat niet erg als je geen werkzaam leven (meer) hebt, of je anderszins kunt afkeren van de digitale wereld. Sta je echter middenin het leven en wil je vooruit in de wereld, of ben je een bedrijf dat over een paar jaar nog wilt bestaan, dan zul je met de stroom mee moeten en je aanpassen aan alle nieuwigheid die nog over ons heen gaat spoelen.

Portret

Reija Heino

Erik Hoving

Eva van Putten

Wybo van der Meulen

Rebecca Eekman

Vincent de Ruiter

Fiona Slabbekoorn

Jeffrey van Oudenaarden

Todd Brown

Gillian Remmerswaal-The

Anne Valentin Johansen